

UNIVERSITETI I EVROPËS JUGLINDORE
УНИВЕРЗИТЕТ НА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА
SOUTH EAST EUROPEAN UNIVERSITY

Study program Studime albanologjike (2012/2013)

Fakulteti	Gjuhët, Kulturat dhe Komunikimi
Cikli i studimeve	Cikli i dytë (Pasdiplomike)
SETK	120
Titulli	Magjistër i studimeve albanologjike / Drejtimi: Gjuhë ose Letërsi
Numri në arkiv i akreditimit [120]	18-1190/4
Data akreditimit	18.10.2012

Përshkrimi i programit

Programi pasdiplomik për studime albanologjike është dizajnuar me qëllim që studentët të cilët do të përfshihen në këtë program të fitojnë njohuri që i afrojnë kah profesionet të cilat janë të lidhura ngushtë me sferën e gjuhës, kulturës, letërsisë dhe arsimit. Njëherësh studentët fitojnë shkathësi dhe kompetenca për punësim në nivele më të larta të sektorit publik dhe privat.

Karriera

Studentët e diplomuar do të mund të punësohen në fusha të shumta të jetës shoqërore dhe profesionale:

- Mësimdhënie: në shkolla të gjuhës, në gjimnaze, në shkolla fillore dhe të mesme, profesorë universitarë.
- Punësim: gjuhëtarë, gazetarë, në ndërmarrje të ndryshme si lektorë, përkthyes dhe interpretues të gjuhës shqipe në ministri dhe institucione të tjera qeveritare, përkthyes/interpretues në gjyqe dhe institucione të tjera të ngjashme, përkthyes/interpretues në organizatat profesionale, përkthyes/interpretues në sektorin shoqëror dhe atë privat, përkthyes/interpretues në organizata ndërkombëtare.

Rezultatet e të mësuarit

Njohuritë dhe të kuptuarit

Me këtë program kandidati fiton njohuri të përgjithshme për shumë fusha gjuhësore dhe letrare, si ato njëdisiplinare ashtu edhe në ato interdisiplinare. Me këto ai fiton njohuri më të reja dhe të rëndësishme bashkëkohore, që do t'i mundësojë të jetë më kreativ dhe më profesional në zgjidhjen e problemeve gjuhësore dhe letrare.

Aplikimi i njohurive dhe të kuptuarit

Korpusi i njohurive i mundëson studentit punësime të ndryshme që përfshijnë sektorë të shumtë dhe të llojlojshëm të jetës shoqërore dhe profesionale. Njohuritë mund të zbatohen në mësimdhënie duke punuar si profesor në shkollat e mesme dhe si asistent në fakultetet dhe institutet përkatëse; studenti mund të punojë si studiues dhe hulumtues nga fusha e gjuhësisë dhe e folklorit në institutet e ndryshme albanologjike; mund të punojë si gazetar, redaktor dhe lektor, por edhe si kritik

gjuhësor në media të ndryshme elektronike dhe të shkruara, ku mund të japë kontribut për çështjen e zbatimit të normës letrare; mund të punojë si përkthyes dhe interpretues i gjuhës shqipe në komunat dygjuhësore, nëpër ministri dhe në institucionet tjera qeveritare, në gjyqe dhe institucione tjera të ngjashme, në organizatat profesionale, në sektorin shoqëror dhe atë privat, në organizata ndërkombëtare etj.

Aftësitë për të vlerësuar

Është i aftë të hartojë dhe të vlerësojë plan-programe mësimore nga fusha e gjuhësisë për shkollat fillore, të mesme dhe universitare; mund të vlerësojë mbajtjen e orëve mësimore nga fusha e gjuhësisë dhe letërsisë. Ka aftësi të vlerësojë dhe krahasojë përkthimet nga një gjuhë në gjuhë tjetër; mund ta vlerësojë redaktimin dhe lektorimin e teksteve të ndryshme gjuhësore, letrare dhe publicistike, duke vlerësuar shkallën e lartë të lektorimit dhe duke i gjetur gabimet eventuale gjuhësore; mund ta vlerësojë një vepër edhe nga aspekti kompozicional dhe përmbajtjesor, duke veçuar vlerat gjuhësore dhe letrare. Mund të bëhet anëtar në ndonjë juri profesionale nga fusha e gjuhës dhe letërsisë për të vlerësuar studimet më të mira gjuhësore dhe letrare. Ka aftësi të kyçet në ekipe hulumtuese, të hartojë tekste letrare, publicistike fjalorë leksikorë dhe fjalorë tjerë të ndryshëm.

Aftësitë e komunikimit

Ka shkathtësi profesionale për të mbajtur orë mësimore nga letërsia dhe gramatika e gjuhës amtare në përputhshmëri me plan-programet për shkollat fillore, të mesme dhe universitare. Mund të mbajë kurse për mësimin e gjuhës dhe letërsisë shqipe për të huajt. Mund të përkthejë vepra shkencore, letrare dhe gjuhësore nga gjuhët në kontakt në gjuhën amtare dhe anasjelltas. Mund të marrë pjesë në simpoziume dhe seminare vendore dhe ndërkombëtare dhe me anë të kumtesave mund të paraqesë rezultate origjinale nga hulumtimet që ka bërë për disiplina të ndryshme letrare dhe gjuhësore. Mund të shkruajë recensionë për vepra të botuara nga fusha e letërsisë dhe e gjuhësisë, pastaj edhe recensionë për botimin e studimeve letrare dhe gramatikave siç janë tekstet mësimore. Mund të bëjë hulumtime të pavarura dhe të marrë përgjegjësi për rezultatet e kumtuara. Mund të botojë artikuj shkencorë dhe vepra nga fusha e letërsisë dhe gjuhësisë.

Aftësitë e të mësuarit

Ka aftësi të zgjidhet asistent në institutet albanologjike dhe të ndihmojë në ekspeditat shkencore; mund të paraqitet si udhëheqës në projekte të caktuara nga fusha e letërsisë dhe gjuhësisë dhe të iniciojë ndryshime në institucione të ndryshme. Për të arritur rezultate më të mira mund të prezantojë njohuri të reja, mund t'i trajtojë të tjerët, duke mbajtur kurse në lëmenj të caktuar, si në: drejtshkrim, lektorim të tekstit letrar, përdorim të metodave dhe teknologjive të reja për mësimdhënie etj.; mund të mbajë trajnime lidhur me përgatitjen e një projekti, shkrimin e një punimi shkencor etj.; mund të propozojë risi për t'i plotësuar mangësitë e institucionit përkatës, siç janë: hapja e seksioneve të ndryshme nga letërsia dhe gjuha, hapja e bibliotekës, promovimi i ndonjë vepre letrare dhe gjuhësore etj.; mund të propozojë metoda të reja për mësimin e shqipes sipas niveleve, për të huajt. Gjithsesi, duhet ta vazhdojë arsimimin e mëtejshëm dhe të pajiset me njohuri të reja, të cilat t'i prezantojë përsëri në institucionin ku punon, por edhe jashtë tij.

Lista e lëndëve

Semestri 1

- [6.0 SETK] **Metodologjia e hulumtimit**
- [6.0 SETK] **Dimensioni ballkanik i folklorit shqiptar**
- [6.0 SETK] **Civilizimi shqiptar**
- [6.0 SETK] **Dialektologji-Mikrosistemi në kontakt**
- [6.0 SETK] **Lëndë zgjedhore e lirë 1**

Semestri 2

- [6.0 SETK] **Letërsia moderne shqipe**
- [6.0 SETK] **Analiza e tekstit letrar**
- [6.0 SETK] **Etnolinguistika**
- [6.0 SETK] **Fonetika eksperimentale**
- [6.0 SETK] **Lëndë zgjedhore e lirë 2**

Semestri 3

- [6.0 SETK] **Sociolinguistika shqipe**
- [6.0 SETK] **Studime nga proza bashkëkohore shqipe**
- [6.0 SETK] **Studime nga poezia bashkëkohore shqipe**
- [6.0 SETK] **Stilistika dhe pragmatika**
- [6.0 SETK] **Lëndë zgjedhore 1**

Semestri 4

- [30.0 SETK] **Punimi i magjistraturës**

Description of courses

Lëndë obligative

- **Metodologjia e hulumtimit**

Materiali i këtij programi ka të bëjë me format dhe metodat më të reja të metodologjisë bashkëkohore për studimin e lëndës së gjuhës dhe letërsisë shqipe. Në fakt këtu përfshihen metodat, format, teknikat, organizimi i punës individuale hulumtuese shkencore me karakteristikat specifike të saj.

- **Dimensioni ballkanik i folklorit shqiptar**

Është një materie mjaft e pasur dhe e thuktë nga folklori shqiptar dhe ai ballkanik, përmes së cilës veçohet me vlerat e mëdha të kulturës shpirtërore, të trashëguara nga gjeniu popullor, vlera këto që dëshmojnë për bukurinë e krijimtarisë popullore dhe me fuqinë krijuese poetike të krijuesve anonimë, për aftësitë krijuese të tyre në sferat e artit, i cili pasqyron qartë e bukur të kaluarën historike të popullit shqiptar dhe popujve të Ballkanit

- **Civilizimi shqiptar**

Përmes kësaj lënde zbulohen aspektet më relevante të kulturës, civilizimit kombëtar dhe shoqërisë bashkëkohore shqiptare. Lënda ofron dije themelore përmes disa sferave kyçe, duke e analizuar në mënyrë të gjithanshme letërsinë dhe kulturën në një perspektivë evropiane

- **Dialektologji-Mikrosistemi në kontakt**

Temat kryesore të kësaj lënde janë: zhvillimi historik i dialekteve, klasifikimi i dialekteve dhe nëndialekteve në të gjitha trojet shqiptare, ndërrimet dialektore nga aspekti fonetik, morfologjik, sintaksor leksikor dhe frazeologjik; transkriptimi dialektologjik.

- **Letërsia moderne shqipe**

Karakteristikat kryesore të modernizmit shqiptar janë tendencat pozitive të modernistëve, kërkesat e tyre në letërsi, gjendja sociale-politike dhe letërsia, motivet dhe subjektet mbisunduese në veprat e tyre, ideja universale, filozofia jetësore, parashikimi i vështirësive, optimizmi i madh jetësor, temat e ngjarjeve historike.

- **Analiza e tekstit letrar**

Tekstet letrare dhe përfaqësuesit e tyre prezantohen gjithanshëm, duke u nisur nga analizat e temave dhe motiveve të ndryshme, çështjeve të stilistikës dhe mënyrës së interpretimit të tekstit letrar.

- **Etnolinguistika**

Kjo lëndë përfshin marrëdhëniet në mes të gjuhëve të popujve, ndikimet e ndërsjella të faktorëve gjuhësorë dhe etnikë në zhvillimin e gjuhës dhe të veçorive të ndryshme të stereotipave. Etnolinguistika ka ndikim në gjuhë, kulturë, onomastikë, letërsi etj.

- **Fonetika eksperimentale**

Lënda përfshin historinë e fonetikës, të fonetikës eksperimentale, komponentët fonologjikë, fonemat, formimin e tyre dhe mënyrën e ndarjes në grupe e nëngrupe, rolin e elementeve fonologjike, dallimin midis gjuhës së vjetër shqipe dhe gjuhës së sotme standarde.

- **Sociolinguistika shqipe**

Lënda përfshin pjesën praktike dhe teorike e cila ka për qëllim konceptet themelore që kanë të bëjnë me marrëdhëniet gjuhësore dhe me shoqërinë, përkatësisht me mënyrën në të cilën e shfrytëzojmë gjuhën në kontekste

të ndryshme shoqërore dhe me shkaqet themelore të varianteve gjuhësore; funksionin e gjuhës në shoqëri, marrëdhëniet midis gjuhës dhe kulturës, shtresëzimin horizontal dhe vertikal të gjuhës, diferencimin, politikën gjuhësore, normimin i gjuhës standarde.

- **Studime nga proza bashkëkohore shqipe**

Lënda trajton karakterizimin e prozës bashkëkohore shqipe, kthesat e saj dhe prodhimin cilësor në kohën e tashme, kultin e të bukurës në art, fillimin e një epoke të re dhe kulminin e vlerave artistike dhe letrare, përcaktimin dhe nominimin e koncepteve stilistike.

- **Studime nga poezia bashkëkohore shqipe**

Zgjedhje poezish nga poetët më të shquar bashkëkohorë shqiptarë me qasje kritike të krijimtarisë së tyre. Kjo lëndë trajton edhe dukuritë e fenomenit të lirikës intime në krijimtarinë poetike, kuptimin dhe rëndësinë që ka zëri i ri poetik në poezinë bashkëkohore shqipe, rolin e poezisë si zë i ngjarjeve relevante shoqërore dhe problemin e krijimtarisë në tërësi. Përmes literaturës ndihmëse dhe komenteve kritike, studentët i zgjerojnë njohuritë e tyre në lidhje në fushën e poezisë bashkëkohore shqipe.

- **Stilistika dhe pragmatika**

Përmbajtja: rëndësia pragmatike, kuptimi i porosive të fshehura, mënyra e arritjes së qëllimeve në procesin e komunikimit, përdorimi i elementeve siç janë: porositë kuptimore, porositë dhe paragjykimet që vetëkuptohen.

- **Punimi i magjistraturës**

Studentët futen në lëndën e studimit dhe përqendrohen në zgjidhjen e problemit hulumtues për tezën; mbledhin materialin për tezën, bëjnë përzgjedhjen, interpretimin e materialeve teorike dhe empirike nëpërmjet metodave të përparuara cilësore dhe sasore.

Lëndë zgjedhore

- **Retorika**

Retorika, përgjatë historisë së vet prej mbi 2500 vjeçare, retorika shfrytëzohet për shënjimimin e shumë gjërave, por sot me retorikë kuptojmë artin e bindjes nëpërmjet të gjuhës. Retorika shënon mënyrën në të cilën një individ ndërlidhet me një ide apo një ide me qëllim ta bindë tjetrin. Retorika karakterizohet me disa tipare kryesore dalluese. E përkufizon qendrën nga e cila, kjo lëmi, zbulohet. Retorika më së pari i përkufizon situatat e caktuara tipike të të folurit.

- **Multilingualizmi dhe multikulturalizmi**

Qëllimi i kësaj lënde është shqyrtimi i shumëgjuhësisë në shoqëritë multikulturore, si fenomen social. Ky fenomen është masiv në mbarë botën. Gjatë ligjëratave në mënyrë më të thuktë do të shqyrtohen termat: monokulturalizëm, shumëkulturalizëm, multikulturalizëm. Do të sqarohet nocioni nacionalizmi linguistik, ku do të theksohet se të paktën ka dy forma të këtij nacionalizmi, ku njëra formë përplasat me tjetrën: për udhëheqësit e vendeve më të fuqishme nacionalizmi ka domethënien e zgjerimit, kurse për pakicat ai merr formën e rezistencës dhe të luftës për afirmimin e identitetit, përballë një presionit të tillë. Vend të shquar në program do të ketë edhe multikulturalizmi në arsim. Në shkollë për multikulturalizmin angazhohen për programe mësimore që përfshijnë përmbajtje që u përkasin kulturave të ndryshme.

- **Kapituj të zgjedhur të avancuar nga aplikacionet e TI për përpilimin e një punimi shkencor**

Qëllimi i kësaj lënde është: * T'u tregojë studentëve elementet teknike, struktura e tekstit dhe dizajni i një punimi shkencor. * T'u mundësojë studentëve të fitojnë njohuri më të thelluara dhe shkathtësi nga kapitujt e zgjedhur të aplikacioneve TI që do t'u duhen për përpunimin e punimeve shkencore e profesionale. * Zbatimi praktik i këtyre objektivave, gjatë përpunimit të punimit individual shkencor.

- **Kapituj të zgjedhur të avancuar nga aplikacionet për përpunimin statistikor të të dhënave**

Qëllimi i kësaj lënde është: * T'u tregohen studentëve elementet teknike nga lëmi i statistikës: organizimi, përpunimi, krahasimi përmes analizave dhe publikimi i të dhënave. * T'u mundësojë studentëve të përfitojnë njohuri dhe shkathtësi më të përparuara nga kapitujt e zgjedhur të avancuar të aplikacioneve për përpunimin statistikor të të dhënave. * Zbatimi praktik i këtyre objektivave në përpunimin statistikor të të dhënave të marra nga pyetësorët, kontributet, studimet shkencore dhe dokumentet tjera..

- **Komunikimi profesional**

Lënda fokusohet në zhvillimin e atyre shkathtësive të komunikimit që janë thelbësore për funksionimin efektiv në botën profesionale. Studentët do ta mësojnë procesin e analizimit të një shumëllojshmërie situatash të komunikimit dhe t'u japin përgjigje adekuate po atyre. Ndër temat që do të përfshihen janë: komunikimi në organizata, komunikimi ndërpersonal dhe grupor, prezantimet gojore, intervistat për punësim, letrat profesionale të biznesit, si dhe shkathtësitë ndërpersonale, duke përfshirë dinamikën e grupit dhe punën ekipore.

- **Metodologjia e mësimdhënies**

Qëllimi i lëndës është t'i njoftojë studentët me qasjet themelore dhe metodat e mësimdhënies. Pritet që studentët të fitojnë njohuri dhe shkathtësi për përdorim të mjeteve për mësimdhënie aktive. Gjithashtu, lënda ofron qasje ndaj zhvillimit, mësimdhënies dhe të nxëniet si koncepte, si dhe ndaj normave themelore të cilat mësimdhënësve do t'u mundësojnë të ligjërojnë mbi zhvillimin e mendimit. Përmes kësaj lënde, studentët do të përfitojnë bazë teorike dhe strategji, me çka do të mund ta zhvillojnë të menduarit e tyre kritik, si dhe të menduarit kritik të studentëve.

- **Kritika bashkëkohore shqipe**

Kjo lëndë përmban njoftim me studimet themelore letrare – si të lexohet, si të duhet dhe si të mësohet kritika bashkëkohore shqipe. Përmes saj studiohet marrëdhënia ndërmjet letërsisë, historisë e politikës dhe mendimit kritik si teori kritike e rëndësishme.

- **Teoritë dhe metodat letrare**

Studiohen nocionet e veçanta të teorive e metodave letrare dhe problemet themelore të studimit shkencor të këtij lloji të letërsisë; shpjegohet prejardhja, funksioni dhe qëllimi i nocioneve të veçanta të cilat hasen më shpesh në teorinë e letërsisë e që na shpijnë në qëllimet dhe metodat e studimit të letërsisë, duke na mundësuar kështu një orientim të mbarë në drejtmet e ndryshme të zhvillimit të sotëm të shkencës së letërsisë.

- **Gjuhët në kontakt**

Historia e linguistikës kontrastive; kuptimet: përzierja e gjuhëve; krijuesit e teorisë moderne të gjuhëve në kontakt, kontaktet e drejtpërdrejta dhe të tërthorta; funksioni i gjuhëve në kontakt në mjediset ku realizohen.